

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
LSD	แทน	ค่าวิกฤตของ Least Significant Difference
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
p	แทน	ความน่าจะเป็นนัยสำคัญทางสถิติ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้ “แบบสอบถามการนำหลักพุทธธรรมมาใช้อย่างปฏิบัติ เพื่อพิจารณาการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก” ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ นำผลข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อพิสูจน์ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา

การหาค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นส่วนบุคคล และการปฏิบัติวิปัสสนา

ภาวนา

การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญา ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลาง ระดับคะแนนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเสมอภาค และระดับคะแนนเกี่ยวกับพฤติกรรมอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติอ้างอิง

การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานที่ 1-7

การเปรียบเทียบความแตกต่าง เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานที่ 8

การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานที่ 9

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา

เพื่อศึกษาการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก

การหาค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นส่วนบุคคลและการปฏิบัติวิปัสสนา

ภavana

ตารางที่ 4-1 ค่าความถี่และร้อยละจำแนกตามข้อมูลเบื้องต้นส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	21	23.10
หัวหน้างาน	70	76.90
รวม	91	100.00
อายุ		
ระหว่าง 20-35 ปี	47	50.00
มากกว่า 35-50 ปี	39	44.30
มากกว่า 50-65 ปี	5	05.70
รวม	91	100.00
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	27	29.70
ปริญญาตรี	60	65.90
ปริญญาโท	4	04.40
รวม	91	100.00

จากตารางที่ 4-1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 91 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยจำแนกตามส่วนบุคคล ได้ดังนี้

ตำแหน่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหัวหน้างาน จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 76.90 และเป็นผู้บริหาร จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุระหว่าง 20-35 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คืออายุมากกว่า 35-50 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30 และน้อยที่สุด คืออายุมากกว่า 50-65 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 05.70

วุฒิการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 65.90 รองลงมา คือวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 และน้อยที่สุด คือวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 04.40

ตารางที่ 4-2 ค่าความถี่และร้อยละ จำแนกตามการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา ของกลุ่มตัวอย่าง

การปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปฏิบัติอยู่	42	46.20
ไม่ปฏิบัติแล้ว	49	53.80
รวม	91	100.00

จากตารางที่ 4-2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ยังคงปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาอยู่ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 46.20 โดยมีผู้ที่เลิกหรือไม่ปฏิบัติวิปัสสนาแล้ว จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80 คน

การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการนำหลักพุทธธรรมมาใช้อย่างปฏิบัติสำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก ได้แก่ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญา ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลาง ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาค และระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก

ตารางที่ 4-3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญา ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญา	(n = 91)		ระดับ
	$\bar{X}$	(SD)	
ด้านสุขุมปัญญา	2.93	.74	ปานกลาง
ด้านจินตมปัญญา	3.14	.64	ปานกลาง
ด้านภาวนามปัญญา	2.86	.82	ปานกลาง
ด้านวิปัสสนา	2.88	.78	ปานกลาง
ด้านวางจิตเป็นกลาง	3.16	.73	ปานกลาง
โดยรวมเฉลี่ย	2.99	.50	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-3 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญา โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวางจิตเป็นกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.16$) ด้านจินตมปัญญา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.14$) ด้านสุขุมปัญญา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.93$) ด้านวิปัสสนา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.88$) และด้านภาวนามปัญญา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.86$)

ตารางที่ 4-4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลาง ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลาง	(n = 91)		ระดับ
	$\bar{X}$	(SD)	
ด้านการยอมรับในบุคคล	3.38	.75	ปานกลาง
ด้านการยอมรับในองค์กร	3.23	.73	ปานกลาง
ด้านการยอมรับในสังคม	3.49	.82	ปานกลาง
ด้านการยอมรับในกฎที่ป้จยตา	3.38	.74	ปานกลาง
ด้านการยอมรับในหลักไตรลักษณ์	3.30	.67	ปานกลาง
โดยรวมเฉลี่ย	3.35	.57	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-4 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติที่เป็นกลางโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการยอมรับในสังคม ($\bar{X} = 3.49$) ด้านการยอมรับในบุคคล ($\bar{X} = 3.38$) ด้านการยอมรับในกฎที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.38$) ด้านการยอมรับในหลักไตรลักษณ์ ($\bar{X} = 3.30$) และด้านการยอมรับในองค์กร ($\bar{X} = 3.23$)

ตารางที่ 4-5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติความเสมอภาค	(n = 91)		ระดับ
	$\bar{X}$	(SD)	
ด้านการเปิดโอกาสให้บุคคล	3.35	.780	ปานกลาง
ด้านการเปิดโอกาสให้ทีมงาน	3.45	.719	ปานกลาง
ด้านการเปิดโอกาสให้สังคม	3.19	.714	ปานกลาง
ด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม	3.21	.738	ปานกลาง
ด้านการให้อภัยความบกพร่อง	3.13	.687	ปานกลาง
โดยรวมเฉลี่ย	3.26	.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมี ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเปิดโอกาสให้ทีมงาน ($\bar{X} = 3.45$) ด้านการเปิดโอกาสให้บุคคล ($\bar{X} = 3.35$) ด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.21$) ด้านการเปิดโอกาสให้สังคม ($\bar{X} = 3.19$) และด้านการให้อภัยความบกพร่อง ($\bar{X} = 3.13$)

ตารางที่ 4-6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติ อยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก	(n=91)		ระดับ
	$\bar{X}$	(SD)	
ด้านการให้อภัยบุคคล	3.16	.65	ปานกลาง
ด้านความละเอียดต่อความโลก	2.32	.86	ต่ำ
ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ	3.31	.66	ปานกลาง
ด้านการปราศนิर्वณ	2.58	.83	ปานกลาง
ด้านความไว้วางใจเพื่อปล่อยวาง	3.23	.59	ปานกลาง
ด้านการพึ่งตนเอง	3.27	.63	ปานกลาง
โดยรวมเฉลี่ย	2.97	.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมี ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$) เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ ($\bar{X} = 3.31$) ด้านการพึ่งตนเอง ($\bar{X} = 3.27$) ด้านความไว้วางใจเพื่อปล่อยวาง ($\bar{X} = 3.23$) ด้านการให้อภัยบุคคล ($\bar{X} = 3.16$) และด้านการปราศนิर्वณ ($\bar{X} = 2.58$) พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ คือ ด้านความละเอียดต่อความโลก ($\bar{X} = 2.32$)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติอ้างอิง

การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานที่ 1-7

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ในการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก ระหว่าง ปัญญา ทัศนคติเป็นกลาง ทัศนคติความเสมอภาคและทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก

สมมติฐานที่ 1 ปัญญา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเป็นกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูล ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญาโดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กับระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4-7 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวมและรายด้าน กับ
ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนน เกี่ยวกับ ปัญหา	ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลาง					โดยรวม
	ด้าน ยอมรับ ในบุคคล	ด้านยอมรับ ในองค์กร	ด้านยอมรับ ในสังคม	ด้านยอมรับ ในกฎ อัยปปัจจยา	ด้านยอมรับ ในหลัก ไตรลักษณ์	
ด้านสุดมยปัญหา	.30**	.23*	.14	.22*	.15	.27**
ด้านจินตามยปัญหา	.50**	.30**	.34**	.39**	.36**	.49**
ด้านภวานามยปัญหา	.26*	.20	.18	.25*	.31**	.31**
ด้านวิปัสสนา	.30**	.18	.11	.21*	.08	.23*
ด้านวางจิตเป็นกลาง	.50**	.40**	.43**	.31**	.46**	.54**
โดยรวม	.54**	.38**	.35**	.40**	.40**	.54**

** $p < 0.01$ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 4-7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาและ
ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติเป็นกลาง ดังนี้

ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับ
ทัศนคติเป็นกลางโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่
กำหนดไว้

โดยเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาและทัศนคติเป็นกลาง
รายด้าน คือ

ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับ
ทัศนคติเป็นกลางรายด้าน ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับ
ปัญหารายด้าน ตามลำดับดังนี้ คือ ด้านวางจิตเป็นกลาง ด้านจินตามยปัญหา ด้านภวานามยปัญหา และ
ด้านสุดมยปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านวิปัสสนา
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ด้านสุขตมยปัญญา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการยอมรับในบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) และด้านการยอมรับในองค์กร ด้านการยอมรับในกฎอืทัปปัจจยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านการยอมรับในสังคม และด้านการยอมรับในหลักไตรลักษณ์

ด้านจินตมยปัญญา มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ด้านภาวนามยปัญญา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการยอมรับในหลักไตรลักษณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) และ ด้านการยอมรับในบุคคลและด้านการยอมรับในกฎอืทัปปัจจยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านการยอมรับในองค์กร และด้านการยอมรับในสังคม

ด้านวิปัสสนา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการยอมรับในบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) และ ด้านการยอมรับในกฎอืทัปปัจจยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านการยอมรับในองค์กร ด้านการยอมรับในสังคม และด้านการยอมรับในหลักไตรลักษณ์

ด้านวางจิตเป็นกลาง มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

สมมติฐานที่ 2 ปัญญามีความสัมพันธ์กับ ทัศนคติความเสมอภาค

การวิเคราะห์ข้อมูล ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญาโดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กับระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4-8 ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวมและรายด้าน กับระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนน เกี่ยวกับ ปัญหา	ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาค					โดยรวม
	ด้าน การเปิด โอกาส ให้บุคคล	ด้าน การเปิด โอกาส ให้ทีมงาน	ด้าน การเปิด โอกาส ให้สังคม	ด้าน การอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	ด้าน การให้อภัย ความ บกพร่อง	
ด้านสุขุมปัญหา	.11	.18	.40**	.35**	.38**	.39**
ด้านจินตภาพปัญหา	.32**	.43**	.49**	.38**	.48**	.58**
ด้านภาวนามปัญหา	.13	.14	.34**	.25*	.32**	.33**
ด้านวิปัสสนา	.17	.07	.25*	.25*	.23*	.28**
ด้านวางจิตเป็นกลาง	.28**	.17	.30**	.24*	.30**	.36**
โดยรวม	.29**	.28**	.52**	.43**	.51**	.57**

** $p < 0.01$ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 4-8 พบว่า ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญากับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติความเสมอภาค ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

โดยเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาและทัศนคติความเสมอภาครายด้าน คือ

ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติความเสมอภาครายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญารายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ด้านสุขอนามัย มีความสัมพันธ์ในทางบวก กับระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทักษะคิดความเสมอภาค คือ ด้านการเปิดโอกาสให้สังคม ด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและด้านการให้อภัยความบกพร่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.01) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านการเปิดโอกาสให้บุคคลและด้านการเปิดโอกาสให้ทีมงาน

ด้านจิตตามขบวนการ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทักษะคิดความเสมอภาคทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.01)

ด้านภูวนามขบวนการ มีความสัมพันธ์ในทางบวก กับระดับคะแนนเกี่ยวกับทักษะคิดความเสมอภาค คือ ด้านการเปิดโอกาสให้สังคม และด้านการให้อภัยความบกพร่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.01) และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านอนุรักษ์สภาพแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านการเปิดโอกาสให้บุคคลและด้านการเปิดโอกาสให้ทีมงาน

ด้านวิปัสสนา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทักษะคิดความเสมอภาค คือ ด้านการเปิดโอกาสให้สังคม ด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและด้านการให้อภัยความบกพร่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.05) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านการเปิดโอกาสให้บุคคล และด้านการเปิดโอกาสให้ทีมงาน

ด้านจิตเป็นกลาง มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทักษะคิดความเสมอภาค คือ ด้านการเปิดโอกาสให้บุคคล ด้านการเปิดโอกาสให้สังคม และด้านการให้อภัยความบกพร่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.01) และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านอนุรักษ์สภาพแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านการเปิดโอกาสให้ทีมงาน

สมมติฐานที่ 3 ปัญญาที่มีความสัมพันธ์กับทักษะคิดอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก

การวิเคราะห์ข้อมูล ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญาโดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กับระดับคะแนนเกี่ยวกับทักษะคิดอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4-9 ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวมและรายด้าน กับระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนน เกี่ยวกับ ปัญหา	ระดับคะแนนเกี่ยวกับทศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก						
	ด้านการ ให้อภัย บุคคล	ด้านความ ละเอียด ต่อความ โลก	ด้านความ ภูมิใจใน งานที่ทำ	ด้านการ ปราศจาก นิรโทษ	ด้านความ ไว้วางใจ เพื่อปล่อยวาง	ด้านการ พึ่งตนเอง	โดยรวม
ด้านสุขุมปัญหา	.29**	.13	.38**	.13	.18	.27**	.39**
ด้านจินตภาพปัญหา	.18	.19	.31**	-.03	.40**	.20	.34**
ด้านภาวนามย ปัญหา	.18	.29**	.14	.18	.18	.24*	.36**
ด้านวิปัสสนา	.29**	.18	.22*	.29**	.03	.15	.35**
ด้านวางจิตเป็นกลาง	.38**	.12	.32**	.09	.19	.37**	.41**
โดยรวม	.40**	.28**	.40**	.21*	.28**	.37**	.55**

** $p < 0.01$ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 4-9 พบว่า ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหากับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

โดยเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาและทศนคติความเสมอภาครายด้าน คือ

ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกรายด้านทุกด้าน คือ ด้านการให้อภัยบุคคล ด้านความละเอียดต่อความโลก ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ ด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง และด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการปราศจากนิรโทษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.05)

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบี่ยงเบนสังคมโลกโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญารายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ด้านสุขุมปัญญา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการให้อภัยบุคคล และด้านความภูมิใจในงานที่ทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.01) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ ด้านการปราศจากนิเวศ และด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง

ด้านจิตตามปัญญา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ และด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.01) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านการให้อภัยบุคคล ด้านความละเอียดต่อความโลภ ด้านการพึ่งตนเอง และด้านการปราศจากนิเวศ

ด้านภาวนาปัญญา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.01) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.05) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านการให้อภัยบุคคล ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ ด้านการปราศจากนิเวศ และด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง

ด้านวิปัสสนา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการให้อภัยบุคคลและด้านการปราศจากนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.01) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.05) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ ด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง และด้านการพึ่งตนเอง

ด้านจิตเป็นกลาง มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการให้อภัยบุคคล ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ และด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (< 0.01) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ ด้านการปราศจากนิเวศ และด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง

สมมติฐานที่ 4 ทัศนคติเป็นกลางมีความสัมพันธ์กับ ทัศนคติความเสมอภาค

การวิเคราะห์ข้อมูล ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4- 10 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทักษคติเป็นกลางโดยรวมและรายด้าน กับ
ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวมและรายด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติเป็นกลาง	ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติความเสมอภาค					โดยรวม
	ด้านการ เปิดโอกาส ให้บุคคล	ด้านการ เปิด โอกาส ให้ ทีมงาน	ด้านการ เปิด โอกาส ให้สังคม	ด้านการ อนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	ด้านการ ให้อภัย ความ บกพร่อง	
ด้านการยอมรับในบุคคล	.23*	.49**	.38**	.45**	.52**	.57**
ด้านการยอมรับในองค์กร	.38**	.30**	.34**	.28**	.31**	.45**
ด้านการยอมรับในสังคม	.38**	.42**	.27**	.30**	.37**	.49**
ด้านการยอมรับในกฎอ ทัปปัจฉา	.43**	.42**	.30**	.31**	.53**	.56**
ด้านการยอมรับในหลักไทร ลักษณ์	.39**	.38**	.48**	.43**	.44**	.59**
โดยรวม	.47**	.52**	.45**	.45**	.56**	.68**

** $p < 0.01$ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 4-10 พบว่า ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางกับ ระดับ
คะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาค ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับ
คะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับ
สมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

โดยเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางและทัศนคติ
ความเสมอภาค รายด้าน คือ

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับ
คะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติความเสมอภาครายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ด้านการยอมรับในบุคคล มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการเปิดโอกาสให้ทีม ด้านการเปิดโอกาสให้สังคม ด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และด้านการให้อภัยความบกพร่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการยอมรับในบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ด้านการยอมรับในองค์กร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ด้านการยอมรับในสังคม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาค ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ด้านการยอมรับให้กฎกติกา มีผลบังคับใช้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ด้านการยอมรับในหลักไตรลักษณ์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

สมมติฐานที่ 5 ทัศนคติเป็นกลาง มีความสัมพันธ์กับ ทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก

การวิเคราะห์ข้อมูล ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4-11 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวมและรายด้าน กับ
ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวมและรายด้าน
ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติเป็นกลาง	ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก						โดยรวม
	ด้าน การ ให้อภัย บุคคล	ด้านความ ละเอียด ต่อความ โลภ	ด้าน ความ ภูมิใจใน งานที่ทำ	ด้านการ ปราศจาก นิเวศ ทำลาย	ด้านความ ไว้วางใจ เพื่อปล่อย วาง	ด้านการ พึ่งตนเอง	
ด้านการยอมรับในบุคคล	.45**	.11	.31**	.02	.21*	.40**	.41**
ด้านการยอมรับในองค์กร	.43**	-.03	.35**	-.04	.18	.43**	.34**
ด้านการยอมรับในสังคม	.38**	-.03	.31**	-.11	.24*	.46**	.31**
ด้านการยอมรับในกฎ ทัณฑ์	.41**	.08	.34**	.10	.24*	.41**	.43**
ด้านการยอมรับในหลัก ไตรลักษณ์	.21*	.17	.44**	.16	.21*	.43**	.46**
โดยรวม	.49**	.07	.45**	.02	.28**	.55**	.50**

** $p < 0.01$ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 4-11 พบว่า ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางกับ ระดับ
คะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับ
คะแนนเกี่ยวกับ ทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

โดยเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางและทัศนคติอยู่
เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกรายด้าน คือ

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับ
คะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกรายด้าน คือ ด้านการให้อภัยบุคคล

ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ ด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง ด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ และด้านปราศจากนิเวศระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ด้านการยอมรับในบุคคล มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการให้อภัยบุคคล ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ และด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ และด้านปราศจากนิเวศ

ด้านการยอมรับในองค์กร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านด้านการให้อภัยบุคคล ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ และ ด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ ด้านปราศจากนิเวศ และด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง

ด้านการยอมรับในสังคม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการให้อภัยบุคคล ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ และ ด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ และด้านปราศจากนิเวศ

ด้านการยอมรับให้กฎกติกา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการให้อภัยบุคคล ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ และด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีความสัมพันธ์กับ ด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ ด้านปราศจากนิเวศ

ด้านการยอมรับในหลักไตรลักษณ์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ และด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีความสัมพันธ์กับ ด้านการให้อภัยบุคคล และด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ และด้านปราศจากนิเวศ

สมมติฐานที่ 6 ทศนคติความเสมอภาค มีความสัมพันธ์กับ ทศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียน
สังคมโลก

การวิเคราะห์ข้อมูล ระดับคะแนนเกี่ยวกับทศนคติความเสมอภาคโดยรวมและรายด้าน มี
ความสัมพันธ์กับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4-12 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับคะแนนเกี่ยวกับทศนคติความเสมอภาคโดยรวมและรายด้าน
กับระดับคะแนนเกี่ยวกับทศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวมและรายด้าน
ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทศนคติความเสมอภาค	ระดับคะแนนเกี่ยวกับ ทศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก						
	ด้านการ ให้อภัย บุคคล	ด้านความ ละเอียด ต่อความ โลก	ด้านความ ภูมิใจ ในงานที่ทำ	ด้านการ ปราศจาก นิเวศ	ด้านความ ไว้วางใจ เพื่อ ปล่อยวาง	ด้านการ พึ่งตนเอง	โดยรวม
ด้านการเปิดโอกาสให้ บุคคล	.25*	-.05	.47**	-.06	.18	.18	.25*
ด้านการเปิดโอกาสให้ ทีมงาน	.31**	-.01	.35**	-.18	.29**	.23*	.24*
ด้านการเปิดโอกาสให้ สังคม	.21*	.04	.44**	.00	.28**	.27**	.33**
ด้านการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม	.22*	.15	.45**	-.05	.19	.47**	.39**
ด้านการให้อภัยความ บกพร่อง	.47**	.15	.30**	.07	.33**	.52**	.50**
โดยรวม	.41**	.07	.57**	-.06	.35**	.46**	.48**

** $p < 0.01$ * $p < 0.05$

จากตารางที่ 4-12 พบว่า ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทศนคติความเสมอภาคกับ
ระดับคะแนนเกี่ยวกับทศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

โดยเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคและทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกรายด้าน คือ

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกรายด้าน คือ ด้านการให้อภัยบุคคล ด้านความภูมิใจในงานที่ทำ ด้านความไว้วางใจเพื่อการปล่อยวาง ด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลก และด้านปราศจากนิเวศ

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาครายด้านทุกด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสให้สังคม ด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และด้านการให้อภัยความบกพร่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการเปิดโอกาสให้บุคคล และด้านการเปิดโอกาสให้ทีมงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ด้านการเปิดโอกาสให้บุคคล มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านความภูมิใจในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการให้อภัยบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับ ด้านความละเอียดต่อความโลก ด้านการปราศจากนิเวศ ด้านความไว้วางใจเพื่อปล่อยวาง และด้านการพึ่งตนเอง

ด้านการเปิดโอกาสให้ทีมงาน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการให้อภัยบุคคล ด้านความภูมิใจในการทำงาน และด้านความไว้วางใจเพื่อปล่อยวาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับด้านความละเอียดต่อความโลก และด้านการปราศจากนิเวศ

ด้านการเปิดโอกาสให้สังคม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านความภูมิใจในการทำงาน ด้านความไว้วางใจเพื่อปล่อยวาง และด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการให้อภัยบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลก และการปราศจากนิเวศ

ด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านความภูมิใจในการทำงาน และด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการให้

อภัยบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ ด้านการปราศจากนิเวศ และ ด้านความไว้วางใจเพื่อปล่อยวาง

ด้านการให้อภัยความบกพร่อง มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ด้านการให้อภัยบุคคล ด้านความภูมิใจในการทำงาน ด้านความไว้วางใจเพื่อปล่อยวาง และด้านการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ ด้านความละเอียดต่อความโลภ และด้านการปราศจากนิเวศ

สมมติฐานที่ 7 ข้อมูลโดยรวม ของการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก มีความสัมพันธ์กัน

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญา ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลาง ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาค และระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก

ตารางที่ 4-13 ความสัมพันธ์โดยรวมระหว่าง ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญา ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลาง ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาค และระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลโดยรวม ของการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก				
ระดับคะแนนเกี่ยวกับ	ปัญญา	ทัศนคติ เป็นกลาง	ทัศนคติ ความเสมอภาค	ทัศนคติ อยู่เหนือการเบียดเบียน สังคมโลก
ปัญญา	1	.54**	.57**	.55**
ทัศนคติเป็นกลาง	.54**	1	.68**	.50**
ทัศนคติความเสมอภาค	.57**	.68**	1	.48**
ทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก	.55**	.50**	.48**	1

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 4-13 พบว่า ความสัมพันธ์โดยรวม ของการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก ระหว่าง ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญา ระดับคะแนน

เกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลาง ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาค และระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญาโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวม ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม และทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญาโดยรวม ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม และทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญาโดยรวม ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวม และทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญาโดยรวม ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวม และระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ การปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาที่แตกต่างกันกับ การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก

สมมติฐานที่ 8 การปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาที่แตกต่างกัน มีผลกับการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก ที่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา กับข้อมูลโดยรวมของการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก

ตารางที่ 4-14 เปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา จำแนกตามข้อมูลโดยรวมของ
การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก

ข้อมูลโดยรวม						
การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ เพื่อพิจารณาการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก						
ระดับคะแนนเกี่ยวกับ	ปฏิบัติวิปัสสนา		ไม่ปฏิบัติวิปัสสนา		t	p
	ภาวนาอยู่		ภาวนาแล้ว			
	(n=42)		(n=49)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ปัญญา	3.17	.47	2.84	.48	3.24	.00
ทัศนคติเป็นกลาง	3.46	.54	3.28	.59	1.36	.17
ทัศนคติความเสมอภาค	3.39	.50	3.15	.51	2.15	.03
ทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก	3.01	.43	2.94	.38	.78	.43

จากตารางที่ 4-14 พบว่า ความแตกต่างของการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา จำแนกตามข้อมูล
โดยรวมของการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก ของกลุ่ม
ตัวอย่าง ดังนี้

การปฏิบัติวิปัสสนาที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญาโดยรวม และระดับ
คะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวมที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนด
ไว้

การปฏิบัติวิปัสสนาที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวม
และระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวมที่แตกต่างกัน ไม่
สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

เพื่อศึกษาศิลปะการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนาทัศนคติบุคคลใน
การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในระดับบุคคล องค์กร และสังคมโลก

สมมติฐานที่ 9 ข้อมูลโดยรวมของการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ สำหรับการพัฒนา
ทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก มีความสัมพันธ์กับ การวิปัสสนาและการวางจิตเป็นกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมของ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญญา ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติ
เป็นกลาง ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาค และระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือ

การเบียดเบียนสังคมโลก กับข้อมูลการด้านวิปัสสนา และด้านการวางจิตเป็นกลาง

ตารางที่ 4-15 ความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยรวม ระหว่าง ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหา ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลาง ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาค และระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลก กับข้อมูลด้านการวิปัสสนา และ ด้านการวางจิตเป็นกลาง

ระดับคะแนนเกี่ยวกับ	ข้อมูลโดยรวม การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ปฏิบัติ เพื่อพิจารณาการพัฒนาทัศนคติบุคคลสู่สังคมโลก			
	ปัญหา	ทัศนคติ เป็นกลาง	ทัศนคติ ความเสมอภาค	ทัศนคติ อยู่เหนือการเบียดเบียน สังคมโลก
ด้านการวิปัสสนา	.71**	.23*	.28**	.35**
ด้านการวางจิตเป็นกลาง	.60**	.54**	.36**	.41**

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 4-15 พบว่า ความสัมพันธ์ ระหว่าง ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวม ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลาง โดยรวม ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม และระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวม กับข้อมูลด้านการวิปัสสนา และ ด้านการวางจิตเป็นกลาง ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ด้านการวิปัสสนา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวม ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวม ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม และระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ด้านการวางจิตเป็นกลาง มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับคะแนนเกี่ยวกับปัญหาโดยรวม ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติเป็นกลางโดยรวม ระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติความเสมอภาคโดยรวม และระดับคะแนนเกี่ยวกับทัศนคติอยู่เหนือการเบียดเบียนสังคมโลกโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้